

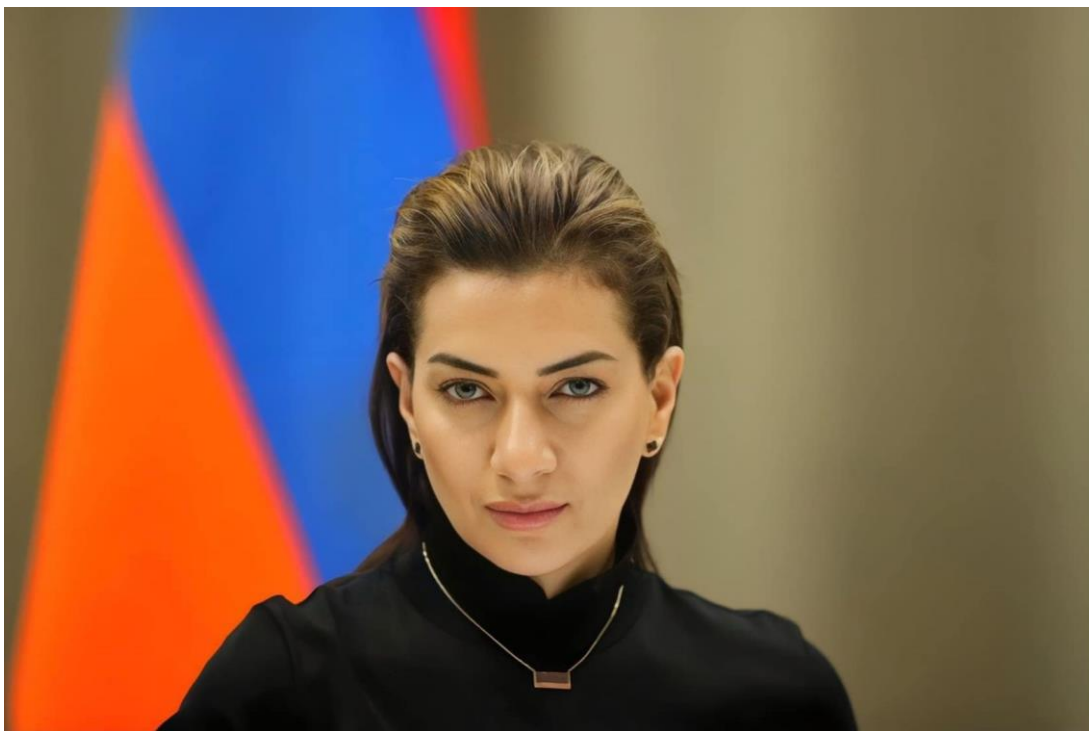
**ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՏԻՈՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ
ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆ**

**ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՏԻՈՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹՅԱՆ
(ՀԱՆ) ՀԵՏԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՁԵԿՈՒՅՑ**

ԱՆՆԱ ՀԱԿՈՒՅԱՆ. ՓԱՇԻՆՅԱՆԻ ՇԱՆԹԱՐԳԵԼԸ

Գործող անձ՝

Աննա Հակոբյան

Հակակոռուպցիոն ազգային նախաձեռնություն

ՀԱՆ-ի սույն հետաքննությունը վերաբերում է Աննա Յակոբյանի գործունեությանը՝ մի կերպարի, որը պաշտոնապես զուրկ է պետական կարգավիճակից, սակայն տարիներ շարունակ դրսևորում է կայուն և բազմաշերտ ազդեցություն Յայաստանի Հանրապետության քաղաքական, ֆինանսական և հասարակական գործընթացների վրա:

Աննա Յակոբյանը Յայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի նախկին քաղաքացիական կինն է: Նրանց հարաբերությունները օրինականացված չեն եղել, ինչպես և նրա դերը իշխանության մեջ:

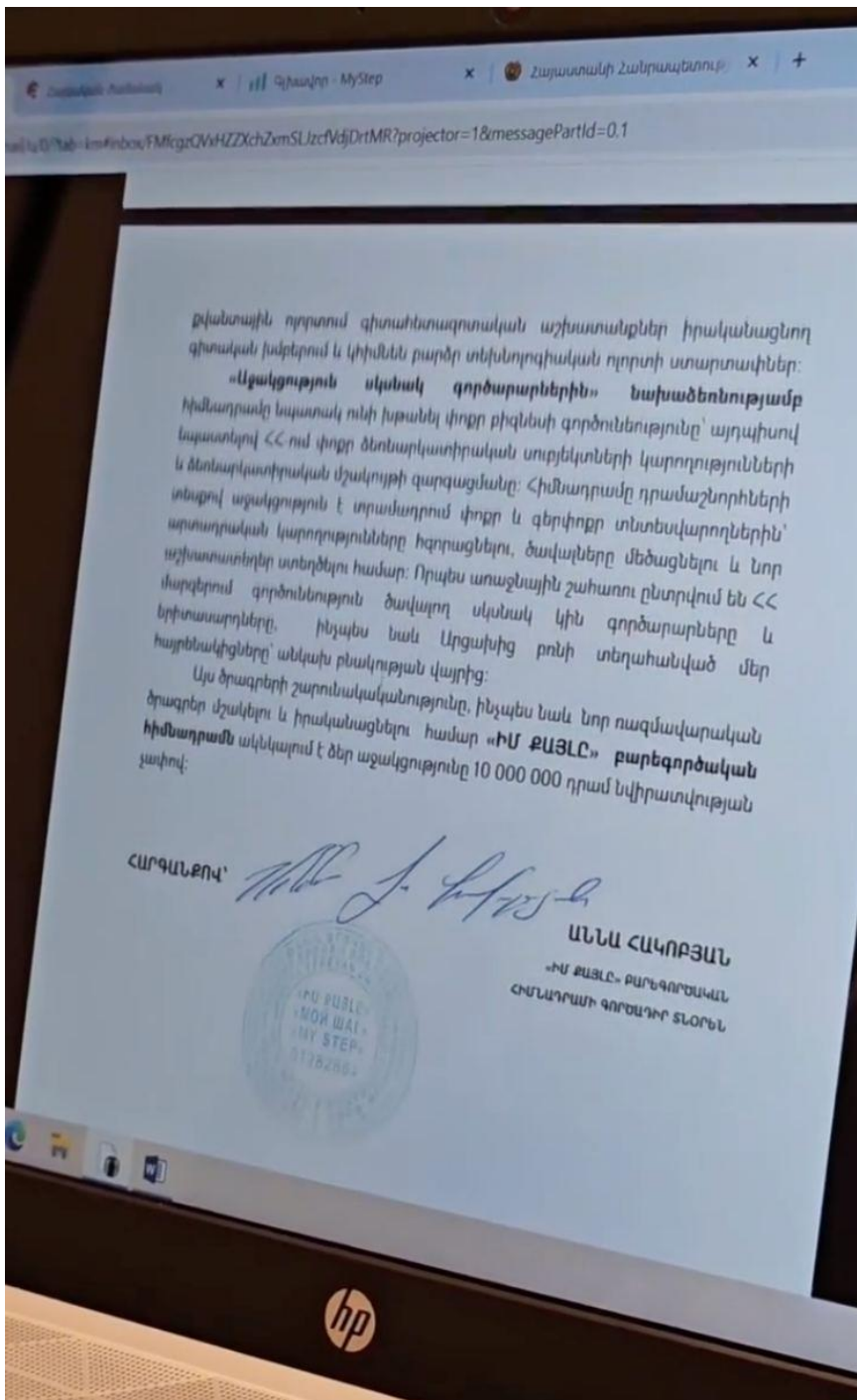
Եվ հենց սա է գլխավոր պարադոքսը. չունենալով պաշտոնական կարգավիճակ՝ նա մի քանի տարի շարունակ մնաց երկրի ամենատեսանելի և կոնֆլիկտային դեմքերից մեկը: Որտեղ հայտնվում էր Յակոբյանը, այնտեղ գրեթե անխուսափելիորեն սկանդալ էր հասունանում: Կտրուկ հայտարարություններ: Ռեսուրսներ ունեցող, բայց ոչ թափանցիկ նախաձեռնություններ: Վարքագիծ, որը համակարգված կերպով դուրս էր գալիս ցանկացած ոչ պաշտոնական դերի շրջանակներից:

44-օրյա պատերազմի ժամանակ այս գիծը դրսևորվեց առավել ցայտուն: Ռազմական գործողությունների ֆոնին հայտնվում է «Էրատո» ջոկատը՝ ռազմաճակատի մասին հրապարակային հռետորաբանությամբ, որին հաջորդեցին կասկածները իրական մասնակցության, պայմանների և ձևավորման սկզբունքների վերաբերյալ: Չուզահեռաբար ինչում էին վարկածներ հրամանատարական կետերում նրա ներկայության մասին: Դրվագներ, որոնք զինվորականներն իրենք էին գնահատում որպես վիճահարույց:

Պատերազմից հետո դա դադարեց լինել դրվագային և վերածվեց համակարգի:

«Իմ քայլը» հիմնադրամը՝ միլիոնավոր շրջանառություններով, փակ ընթրիքներով և միջոցների աղբյուրների վերաբերյալ հարցերով: Բիզնեսին ուղղված «ակնկալիք-նամակների» պատմությունները, որոնք, ըստ մի շարք հրապարակումների, ուղեկցվում էին ստուգումներով ու ճնշումներով: https://t.me/srbazan_payqar/1819

Հրապարակային հռետորաբանությունը միայն ուժեղացնում էր էֆեկտը:

2023 թվականի ապրիլին Հակոբյանը հայտարարեց 44-օրյա պատերազմի ժամանակ հայկական բանակում «11 հազար դասալիքների» մասին: Սա մի թիվ էր, որն ավելի վաղ հնչեցրել էր Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիևը: Ընդ որում, դատախազության պաշտոնական տվյալները այլ պատկեր են ցույց տալիս. դատարան

Հակակոռուպցիոն ազգային նախաձեռնություն

են հասել միայն տասնյակ դրվագներով գործեր: Հայտարարությունը մնաց առանց հաստատման և հարցեր առաջացրեց Բաքվի հռետորաբանության հետ համընկնման \$ոնին: <https://fip.am/ru/37731>

Նրա՝ դիվանագետների և ընդդիմախոսների հասցեին հնչեցրած արտահայտությունները նույնպես ոչ պակաս աղմուկ առաջացրին, որոնց նա հրապարակայնորեն բնութագրել էր որպես «մեծ բարդություն ունեցող», «ինքնավստահություն չունեցող» և «հստակ պատկերացում չունեցող» մարդկանց: Մի քանի օր անց հրապարակումը հեռացվեց, իսկ ԱԳՆ-ն հրաժարվեց մեկնաբանություններից: <https://am.sputniknews.ru/20250225/mid-armenii-otkazalsya-kommentirovat-oskorbitelnye-epitety-anny-akopyan-v-adres-diplomatov-86100899.html>

Նույնիսկ ազգային ողբերգության պահերին նրա գործողությունները ոչ թե կարեկցանք, այլ տարակուսանք էին առաջացնում:

2020 թվականի դեկտեմբերին նա կազմակերպում է ամանորյա միջոցառումներ Արցախի երեխաների համար և հայտարարում է հիմնադրամից 4750 նվերի մասին: Այդ թիվը համընկավ ավելի վաղ հնչեցված զոհերի թվի գնահատականի հետ՝ համընկնում, որը կտրուկ արձագանք առաջացրեց:

2023 թվականի ամռանը, Արցախի՝ հայերի լքելուց կարճ ժամանակ առաջ, Հակոբյանը հրապարակում է գրառում Ալբերտ Էյնշտեյնի գրքով և «տարածաժամանակային հատկությունների» մասին մտորումներով: Նրա շապիկի վրա գրված էր. «Իրերի կապոցը միակ բանը չէ, որ փախստականը բերում է իր հետ»: Ավելի ուշ ադրբեջանական կողմը հրապարակում է գերի ընկած հայ պահեստազորայինի լուսանկար, և նրա կողքի սեղանին դրված էր նույն գիրքը:

Այս դրվագները դարձան հանրային ժեստերի և իրականության միջև եղած խզման խորհրդանիշներ, որը արդեն անհնար է անտեսել:

Այս \$ոնին՝ նաև Ա\$րիկա կատարած այցը պատերազմի տարելիցին, որն առանձին հասարակական արձագանք առաջացրեց:

«Կրթվելը նորաձև է» նախաձեռնությունը՝ պետական բյուջեի հաշվին, գաղտնիացված ծախսերով և թույլ հանրային արձագանքով:

Չուզահեռաբար ձևավորվում է նաև մեկ այլ շերտ՝ մերձավոր շրջապատը, որտեղ անձնական կապերը պարբերաբար հատվում են ինստիտուցիոնալ որոշումների հետ:

Այս ամենը գումարվում է մի կայուն մոդելի մեջ՝ ազդեցություն՝ առանց պաշտոնի, մասնակցություն՝ առանց պատասխանատվության, ներկայություն՝ առանց պաշտոնական կարգավիճակի:

Փաշինյանի շանթարգելը՝ մի կերպար, որի վրա կենտրոնանում է հանրային վրդովմունքը, քանի դեռ իրական որոշումները մնում են ստվերում:

ՀԱՆ-ի սույն հետաքննությունը սվիրված է հենց այդ ոչ ձևական դերին՝ դրա ծագմանը, մեխանիզմներին և հետևանքներին: Խոսքը ոչ թե կարգավիճակի մասին է, այլ փաստացի ազդեցության՝ վերջին տարիների քաղաքականության, ֆինանսների, հանրային հռետորաբանության և ռազմական իրադարձությունների մեջ:

Ամուսնալուծությունը փոխում է պաշտոնական կարգավիճակը, բայց չի պատասխանում գլխավոր հարցին՝ մեր առջև պատահական կերպա՞ր է, թե՞ ազդեցության կառուցված համակարգ:

Աննա Չակոբյան. մեդիա դեմքից մինչև ոչ ֆորմալ ազդեցության կենտրոն

Աննա Չակոբյանը լրագրող է, Չայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի նախկին կինը: Ավարտել է ԵՊՐ Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետը 2000 թվականին, մեդիա ոլորտում սկսել է աշխատել դեռ ուսանողական տարիներից: Փաշինյանի հետ ծանոթացել է նույն տարիներին: Նրանց միությունը 1990-ականների վերջից մնացել է քաղաքացիական:

Նրա մասնագիտական կենսագրությունը սերտորեն կապված է «Չայկական ժամանակ» թերթի հետ: 2008 թվականի մարտի 1-ի իրադարձություններից հետո Չակոբյանը գլխավորեց խմբագրությունը, իսկ 2012 թվականին կրկին ստանձնեց գլխավոր խմբագրի պաշտոնը:

<https://rus.azatutyun.am/a/29228141.html>

Մինչև 2018 թվականը նա մնում էր ընդդիմադիր միջավայրի մեդիա դեմք և չէր զբաղեցնում պետական պաշտոններ: «Թավշյա հեղափոխությունից» հետո իրավիճակը փոխվեց. պաշտոնական կարգավիճակի բացակայության պայմաններում Չակոբյանը փաստացի սկսեց իրականացնել «առաջին տիկնոջ» գործառույթներ՝ պարբերաբար հայտնվելով հանրային և քաղաքական օրակարգում:

Չետագայում այդ դերը սկսեց ընդլայնվել: Նա ուղեկցում էր վարչապետին արտասահմանյան այցերի ժամանակ, մասնակցում էր հանդիպումների և իրականացնում ներկայացուցչական գործառույթներ՝ մնալով ինստիտուցիոնալ շրջանակներից դուրս:

Աստիճանաբար մեդիա ներկայությունը վերափոխվեց ոչ ֆորմալ ազդեցության՝ դուրս գալով հանրային և խորհրդանշական դերի սահմաններից:

2026 թվականի փետրվարին՝ շուրջ երեսուն տարվա համատեղ կյանքից հետո, Աննա Չակոբյանը հայտարարեց Նիկոլ Փաշինյանի

հետ ամուսնալուծության մասին և լքեց կառավարական առանձնատուները:

Ընտանիք և շրջապատ. Կապեր և հարցեր

Աննա Ջակոբյանի հոր մասին հրապարակային տեղեկատվություն գրեթե չկա:

Շատ ավելի նկատելի դեր է խաղում նրա մայրը՝ Կիմա Մկրտչյանը: Նրան է պատկանում «Դարեսկիզբ» ընկերության 70%-ը, որը «Հայկական ժամանակ» թերթի հրատարակիչն է: Այս բաժնեմասը նրան է փոխանցվել հենց Ջակոբյանի կողմից 2014 թվականին: Մնացած բաժնետոմսերը բաշխված են Փաշինյանի ընկեր և նախկին պատգամավոր Հայկ Գևորգյանի ու «Ժողովրդավարական հայրենիք» կուսակցության առաջնորդ Պետրոս Մակեյանի միջև:

<https://armenia.mom-gmr.org/en/owners/individual-owners/owner/kima-mkrtchyan-114751/>
<https://hetq.am/en/article/143813>

Նույնանման սխեմա է նկատվում նաև «Նիկան» հրատարակչությունում. 80%-ը նույնպես ձևակերպված է Մկրտչյանի անունով, թեև ի սկզբանե ընկերությունը պատկանել է հենց Ջակոբյանին:

2018 թվականից հետո, երբ նրա որդին՝ Հրաչյա Ջակոբյանը, դարձավ պատգամավոր, Մկրտչյանը սկսեց հայտարարագրեր ներկայացնել:

Հակակոռուպցիոն ազգային նախաձեռնություն

Սակայն 2019–2020 թվականների փաստաթղթերում բացակայում է տեղեկատվությունը «Դարեսկիզբ» և «Նիկան» ընկերություններում նրա ունեցած բաժնեմասերի մասին:

Աննա Չակոբյանի եղբայրը՝ Յրաչյա Չակոբյանը, անցավ դերասանական միջավայրից դեպի խորհրդարան՝ հովանավորչության դեմ պայքարի մասին հայտարարությունների ֆոնին: Ազգային ժողովում աշխատելու ընթացքում նրա գույքային դրությունը նկատելիորեն փոխվել է. մեկ հողամասից և երկու բնակարանից հասնելով մինչև անշարժ գույքի ութ օբյեկտի:

Նրա անունը շրջանառվել է նաև հայկական ակցիզներով 2700 տուփ սիգարետի մաքսանենգության սկանդալում, որոնք առգրավվել էին 2020 թվականին Կրասնոդարի օդանավակայանում: Ըստ նախկին դեսպան Միքայել Մինասյանի պնդումների՝ բեռը տեղափոխվել է ԱԻՆ-ի ինքնաթիռով, իսկ Չակոբյանը համակարգել է գործընթացը: Ինքը՝ Յրաչյա Չակոբյանը, և Աննա Չակոբյանը հերքել են այդ մեղադրանքները և զրպարտության հայց ներկայացրել:

<https://a1plus.am/ru/article/370056>

Առանձնակի հարցեր է հարուցում նաև պատգամավորի կենսակերպը: Արդեն 44-օրյա պատերազմից հետո նա հանգստանում էր հունական կղզիներում՝ բուքմեյքերական գրասենյակի սեփականատիրոջ ընկերակցությամբ, իսկ 2022 թվականին նկատվել է Սան Դիեգոյի Էլիտար հյուրանոցներից մեկում, որտեղ համարի արժեքը կազմում էր գիշերվա համար 220-ից մինչև 400 հազար դրամ: <https://168.am/2023/02/10/1831599.html>

Հայտարարագրեր. կտրուկ ֆինանսական շրջադարձ

Աննա Չակոբյանի 2018–2024 թվականների հայտարարագրերը արձանագրում են ոչ թե աստիճանական դինամիկա, այլ ֆինանսական մոդելի կտրուկ շրջադարձ:

2018–2023 թվականներին նրա եկամուտները մնացել են տարեկան 3–15 միլիոն դրամի սահմաններում և ձևավորվել են հիմնականում աշխատավարձի ու վարձակալության հաշվին: 2022–2023 թվականների դրությամբ ֆինանսական «բարձիկը» գրեթե զրոյական էր. բացակայում էին խնայողությունները, հաշիվների մնացորդները զրոյական էին, կանխիկ միջոցներ չկային:

2024 թվականին իրավիճակը փոխվում է թռիչքաձև:

Տարեկան եկամուտը հասնում է **105,9 միլիոն դրամի**, ինչը ավելի քան 30 անգամ գերազանցում է նախկին մակարդակը: Հիմնական աղբյուրներն են.

- բնակարանի վաճառք ծենգավիթում՝ **45,5 մլն դրամ**,
- հիփոթեքային վարկ «Ամերիաբանկում»՝ **44,4 մլն դրամ**,
- աշխատավարձ «Իմ քայլը» հիմնադրամում՝ **13,2 մլն դրամ**,
- եկամտահարկի վերադարձ:

Միաժամանակ հայտնվում են ակտիվներ, որոնք նախկինում չկային.

40 հազար դոլար և **10 մլն դրամ** ավանդներում, կանխիկ միջոցներ՝ **8,5 հազար դոլար** և **650 հազար դրամ**, հաշիվների մնացորդներ՝ **3,6 մլն դրամ**:

Առանձնահատուկ ուշադրության է արժանի «Իջևանատուն» ՓԲԸ-ի հետ գործարքը. Հակոբյանը **49,3 մլն դրամի** փոխառություն է տրամադրել կառուցվող համալիրում բնակարան գնելու համար: Նույն գումարը արտացոլված է նաև Նիկոլ Փաշինյանի հայտարարագրում, ինչը մատնանշում է գործողությանը նրանց սինխրոն (միաժամանակյա) մասնակցությունը:

Մեկ տարվա ընթացքում տեղի է ունենում անցում «ընթացիկ եկամուտներով ապրելու» մոդելից դեպի կապիտալի ակտիվ կառավարում՝ ներդրումներով, ավանդներով և խոշոր ֆինանսական գործարքներով:

<https://factor.am/897871.html>

Աննա Հակոբյանը և 44-օրյա պատերազմը. դերը և հակասությունները

44-օրյա պատերազմի առաջին իսկ օրերից Աննա Հակոբյանը ակտիվորեն ներկա էր տեղեկատվական դաշտում՝ իրեն դիրքավորելով որպես Արցախում տեղի ունեցող իրադարձությունների մասնակից:

Արդեն 2020 թվականի հոկտեմբերի 3-ին նա հայտնեց, որ գտնվում է Ստեփանակերտում: Հրապարակվում էին նյութեր ապաստարաններ նրա այցելությունների մասին, հուզական գրառումներ՝ հրետակոծությունների տակ գտնվելու և «վերջնական հաղթանակի» անխուսափելիության վերաբերյալ: Այս ֆոնին տարածվեց մի տեսանյութ, որն արձանագրում էր նրա ներկայությունը այն սենյակներում, որտեղ տեղի էին ունենում խորհրդակցություններ՝ բարձրագույն ղեկավարության մասնակցությամբ:

<https://www.youtube.com/watch?v=UuEqC0YBuPE>

Հաջորդող օրերին նա շարունակում էր նյութեր հրապարակել մարտական գործողությունների գոտուց՝ ձևավորելով անմիջական մասնակցության պատկեր:

Չուզահեռաբար հարց առաջացավ. որտե՞ղ է ավարտվում մեղիա ներկայությունը և սկսվում իրական մասնակցությունը:

Մեղիա և փորձագիտական շրջանակներում հնչում էին հաղորդագրություններ հրամանատարական կետերում նրա հնարավոր գտնվելու և Սամվել Բաբայանի հետ շփումների մասին: Ինքը՝ Բաբայանը, հերքեց այդ պնդումները՝ դրանք անվանելով «հեքիաթներ»:

<https://www.youtube.com/watch?v=VpDoun3d4qg>

Բայց գոյություն ունի նաև ուղիղ հակադիր դիրքորոշում: Հայաստանի ՉՈՒ նախկին ԳՇ պետ Մովսես Հակոբյանը հայտարարել է, որ անձամբ տեսել է Աննա Հակոբյանին հրամանատարական կենտրոնում, Սամվել Բաբայանի կողքին: Նրա խոսքով՝ նա հետեւել է մարտական գործողությունների ընթացքին, որից հետո ինքը պահանջել է, որ նա հեռանա սենյակից, եւ շուտով ինքն է կանչվել է երևան:

<https://www.youtube.com/watch?v=vUC0nkUccKQ>

<https://www.panorama.am/ru/news/2020/11/19/Мовсес-Акопян-Анна-Акопян/2404500>

Արդյունքում տեղեկատվական դաշտում արձանագրվում է ուղղակի հակասություն. մի կողմից՝ ռազմական ենթակառուցվածքներում նրա ներկայության լիակատար հերքում, մյուս կողմից՝ բարձրաստիճան գինվորականի վկայությունն անձնական ներկայության մասին:

Նույնիսկ եթե հիմք ընդունենք երկրորդ վարկածը, խոսքը պատերազմական պայմաններում սահմանափակ հասանելիություն ունեցող գոտում քաղաքացիական անձի գտնվելու մասին է: Սա հարցեր է առաջացնում քաղաքացիական և ռազմական ոլորտների միջև սահմանների, ինչպես նաև այն մասին, թե ով և ինչ հիմնավորմամբ է հատում այդ սահմանները:

«Էրատո»․ ռազմաճակատային հռետորաբանություն և թիկունքային իրականություն

44-օրյա պատերազմի թեժ պահին Աննա Յակոբյանը հայտարարեց «Էրատո» կանանց կամավորական ջոկատի ստեղծման մասին՝ նշելով շփման գիծ մեկնելու և մարտական գործողություններին մասնակցելու մտադրության մասին: Չավաքագրումն իրականացվում էր հրապարակային կոչի միջոցով, իսկ ընտրությունը՝ «Իմ քայլը» հիմնադրամի գրասենյակում:

Կոչին արձագանքեցին տասնյակ կանայք, սակայն ջոկատի ամբողջական կազմն այդպես էլ չհանրայնացվեց: Չայտնի մասնակիցների թվում էին Աժ պատգամավոր Մերի Գալստյանը, Արևիկ Պետրոսյանը, Արսինե Մինասյանը և այլք:

2020 թվականի հոկտեմբերի 26-ին Հակոբյանը հայտարարեց. «Վաղվանից 13 հոգանոց կանանց ջոկատը, ներառյալ ինձ, կսկսի գինվորական պատրաստությունը, իսկ մի քանի օրից մենք կմեկնենք պաշտպանելու մեր հայրենիքի սահմանները»:

Ըստ պաշտպանության նախարարության պատասխանի՝ ջոկատը ներառվել է ՉՈՒ կազմում և տեղակայվել է Հարթաշենի ու Կոռնիձորի շրջաններում: <https://168.am/2023/06/12/1886534.html>

Այստեղից սկսվում է անհամապատասխանությունը:

Առկա տեսանյութերն ու վկայությունները չեն հաստատում ջոկատի գտնվելը առաջնագծում: Ըստ այդ տվյալների՝ «Էրատոն» գտնվել է Գորիսի և Կոռնիձորի շրջանում՝ անմիջական մարտական շփման գոտուց դուրս: «Ռազմաճակատային» լուսանկարները, ինչպես պնդվում է, արվել են բնակելի շենքի նկուղային հարկում:

Հայտարարված դերի և փաստացի պայմանների միջև առկա խզումն այդպես էլ որևէ հստակ բացատրություն չստացավ:

Լրացուցիչ հարցեր է հարուցում նաև ջոկատի ձևավորման բուն գործընթացը: «Էրատոյի» մասնակից Արսինե Մինասյանը AntiFake-ի փողքաստում հայտարարել է.

«...Նույնիսկ անձնագիրս չեն ստուգել... Նույն օրն ինձ տվեցին զենք, սաղավարտ, զրահաբաճկոն»:

<https://www.youtube.com/watch?v=-y9vOTVGgh0>

Ըստ նրա՝ խմբի կազմը պատահական էր և անհամասեռ՝ «երաժիշտ, լրագրող, պատգամավոր և նույնիսկ ցածր սոցիալական պատասխանատվության տեր կին», ընդ որում՝ մասնակիցների մի մասը «անգրագետ» էր:

<https://www.youtube.com/watch?v=1hIM7QMGEPY>

Ավելի ուշ նա հավելել է. «Մեզ ամենաբարձր պետական մակարդակով խաբել են ... մենք թանկարժեք ժամանակ ենք կորցրել»:

<https://www.youtube.com/watch?v=PxzAyRITEUk>

Այն ուղիղ հարցին, թե արդյոք ջոկատը գտնվել է Արցախում, նա պատասխանեց՝ ոչ:

Փաստացի խոսքը հրապարակայնորեն հայտարարված մարտական դերի և մասնակցության իրական բնույթի միջև առկա անհամապատասխանության մասին է՝ թափանցիկ ընտրության, հստակ կառուցվածքի և ռազմաճակատի գծում հաստատված ներկայության բացակայության պայմաններում:

Ո՞վ է Գայանեն. հարցեր ջոկատի կազմի վերաբերյալ

«Էրատո» ջոկատի կազմը հարցեր առաջացրեց ոչ միայն ձևավորման գործընթացի, այլև առանձին մասնակիցների

Հակակոռուպցիոն ազգային նախաձեռնություն

վերաբերյալ: Տեղեկատվական դաշտում առանձնակի քննարկվեց Աննա Յակոբյանի կողքին գտնվող Գայանե անունով կինը:

Ըստ 168.am-ի հրապարակման, որը հղում էր անում Աբխազիայի հայկական համայնքի աղբյուրներին, խոսքը մի անձնավորության մասին է, որը, ըստ այդ նույն աղբյուրների պնդումների, կապեր է ունեցել թուրք գործարարների հետ: <https://168.am/2020/11/15/1407105.html>

Պնդվում է նաև, որ այդ շփումները կրել են տևական բնույթ:

Նույնիսկ հաշվի առնելով նման տեղեկությունների ոչ պաշտոնական բնույթը՝ դրանց հայտնվելու փաստն իսկ հարցեր առաջացրեց՝ պատերազմի ժամանակ ձևավորված ջոկատում այդ անձի մասնակցության համատեքստում: Ընդ որում, իրավասու մարմինների կողմից որևէ պաշտոնական պարզաբանում կամ հաստատում տեղեկատվական դաշտում չի ներկայացվել:

Մերձավոր շրջապատ. ընկերությունը որպես ռեսուրս

Աննա Յակոբյանի կապերը մի շարք հանրային դեմքերի հետ պարբերաբար քննարկման առարկա են դառնում: Ընդ որում,

տարբեր դեպքերում կրկնվում է նույն շարժառիթը. վարչապետի տիկնոջ հետ մտերմությունը ընկալվում է ոչ միայն որպես անձնական հարաբերություն, այլև որպես կարիերային որոշումներն ուղեկցող գործոն:

Ամենահաճախ հիշատակվող օրինակների թվում է գլխավոր դատախազ Աննա Վարդապետյանը, որը նախկինում աշխատել է որպես Փաշինյանի օգնական: Ուշադրություն են գրավում նրա մտերիմ հարաբերությունները Յակոբյանի հետ, այդ թվում՝ պաշտոնական միջոցառումներից դուրս: Ազդեցության ուղղակի ապացույցներ չկան, սակայն նման հատումների պարբերականությունը պահպանում է հարցադրումները:

Նմանատիպ համատեքստ ստեղծվեց նաև Վճռաբեկ դատարանի դատավոր Նաիրա Յովսեփյանի շուրջ: 44-օրյա պատերազմում որդու զոհվելուց հետո նրա նկատմամբ կարգապահական վարույթը կարճվեց՝ ձևականորեն ծանր հոգեբանական վիճակի պատճառով: Այս որոշումը քննարկվում էր կապված նրա և Յակոբյանի մտերմությամբ:

<https://img3.slaq.am/ru/news/podrug-a-anny-akopyan-sud-ya-kassacionnogo-suda-naira-ovsepyan-ne-budet-privlechena-k-disciplinarnoj-otvetstvennosti>

Առանձնահատուկ հիշատակվում է թիվ 189 դպրոցի տնօրեն Ռիմա Դավթյանը, ում անունը զանգվածային լրատվամիջոցները կապում են նախարարի պաշտոնում հնարավոր առաջխաղացման հետ: Ըստ այդ տվյալների՝ նրա մտերմացումը Յակոբյանի հետ տեղի է ունեցել «Իմ քայլը» հիմնադրամի կառույցների միջոցով:

<https://armeniatoday.am/politics-ru/1044810/>

«Ոչ ֆորմալ կապերի թվում նշվում է նաև բժիշկ Գոհար Պետրոսյանը, ով ուղեկցել է Յակոբյանին Աֆրիկա կատարած ուղևորության ժամանակ: Լրատվամիջոցներում ենթադրություններ են հնչել այդ ուղևորության ֆինանսավորմանը նրա հնարավոր մասնակցության վերաբերյալ:

<https://www.7or.am/am/news/view/276245/>

Առանձնահատուկ տեղ է զբաղեցնում լրագրող Լուսինե Բարսեղյանը՝ «Հայկական ժամանակի» նախկին գլխավոր խմբագիրը, ով երկար ժամանակ եղել է Յակոբյանի մերձավոր շրջապատի անդամ: 2018 թվականից հետո նա և իր ամուսինը՝ Վահագն Թևոսյանը, զբաղեցրել

են պետական և մերձպետական պաշտոններ: Ըստ ոչ պաշտոնական գնահատականների՝ Բարսեղյանը դիտարկվում էր որպես կապող օղակ մեդիա ոլորտի և քաղաքական ղեկավարության միջև:

Տարբեր ոլորտներում՝ դատախազությունից ու դատական համակարգից մինչև կրթություն և մեդիա, նկատվում է միևնույն օրինաչափությունը՝ անձնական կապերի և ինստիտուցիոնալ գործընթացների հատումը: Այն պաշտոնապես ֆիքսված չէ, սակայն կայուն կերպով վերարտադրվում է:

«Իմ քայլը» հիմնադրամի կառուցվածքը. ֆորմալ մոդել և ոչ ֆորմալ կապեր

2024 թվականի մարտից Աննա Չակոբյանը զբաղեցնում է «Իմ քայլը» հիմնադրամի գործադիր տնօրենի պաշտոնը՝ իր ձեռքում կենտրոնացնելով օպերատիվ կառավարումը և ընթացիկ գործունեության վերահսկողությունը:

Սա կառավարման առանցքային կետն է: Հիմնադրամի աշխատանքի սկզբունքը հասկանալու համար կարևոր է նայել դրա կառուցվածքին, որը ֆորմալ առումով դասական է, սակայն ունի մի շարք բնորոշ առանձնահատկություններ:

Բարձրագույն մարմինը հոգաբարձուների խորհուրդն է, որը սահմանում է ռազմավարությունը: Այն գլխավորում է ԱԺ նախկին փոխխոսնակ Լենա Նազարյանը: Խորհրդի կազմում են Վահագն Թևոսյանը, ջազային երաժիշտ Վահագն Չայրապետյանը, բժիշկ Վահան Վարդապետյանը և Արաքս Սիմիդյանը՝ շրջակա միջավայրի նախկին նախարար Չակոբ Սիմիդյանի քույրը:

Այս մակարդակում կառուցվածքը ստանդարտ տեսք ունի: Այնուհետև սկսվում են նրբությունները:

Առանձնակի ուշադրություն է գրավում հիմնադրամի արտասահմանյան ներկայությունը: Դրա ԱՄՆ-ի մասնաճյուղը գրանցված է Լոս Անջելեսում (Նորթ Յուլիվուդ թաղամաս)՝ Արաքս Սիմիդյանի տան հասցեով: Ըստ ՉԼՄ-ների տվյալների՝ Սիմիդյանը մտերիմ հարաբերությունների մեջ է Աննա Չակոբյանի հետ:

Միևնույն ժամանակ, հենց այդ հասցեով 2024 թվականից գրանցված է Չայաստանի Չանրային հեռուստաընկերության դուստր

ձեռնարկությունը: Այս կառույցի շրջանակներում Արաքս Սիմիոյանը միաժամանակ զբաղեցնում է մի քանի պաշտոն՝ գործադիր և ֆինանսական տնօրենի, ինչպես նաև քարտուղարի՝ չունենալով մասնագիտական փորձ:

Նման կոնֆիգուրացիան հարցեր է առաջացնում հնարավոր շահերի բախման վերաբերյալ. պետական հեռուստատեսության հետ կապված և բյուջեից ֆինանսավորվող կառույցը հատվում է մասնավոր հասցեի և հիմնադրամի շրջապատի հետ:

Մինչև 2024 թվականի մարտը Հակոբյանն ինքն էր գլխավորում հոգաբարձուների խորհուրդը, ինչից հետո անցավ հիմնադրամի ուղղակի կառավարմանը:

Այսպիսով, ֆորմալ առումով ստանդարտ կառուցվածքի պայմաններում առանցքային գործառույթներն ու վերահսկողությունը կենտրոնացված են նեղ շրջանակի ներսում, որը հատվում է անձնական կապերի հետ:

Աղբյուրը՝

<https://hetq.am/hy/article/168952>

«Իմ քայլը» հիմնադրամի ֆինանսավորման աղբյուրները

«Իմ քայլը» հիմնադրամի 2019–2024 թվականների ֆինանսական հաշվետվությունները ցույց են տալիս ոչ թե պարզապես եկամուտների կառուցվածքը, այլ ֆինանսավորման անկայուն և կախյալ մոդել:

Ֆորմալ առումով աղբյուրները երեքն են՝ բյուջետային միջոցներ, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց նվիրատվություններ: Ընդ որում, հաշվետվություններում «նվիրատվությունները» հիմնականում ոչ դրամական օգնություն են (տեխնիկա, հագուստ) և առանցքային դեր չեն խաղում:

Պետական ֆինանսավորումն ամբողջ ժամանակահատվածում ֆիքսվել է միայն մեկ անգամ՝ 2020 թվականին՝ **94 մլն դրամի** չափով: Ըստ հիմնադրամի հաշվետվության՝ միջոցներն ուղղվել են արտերկրում սովորող ուսանողների աջակցությանը:

Փողի հիմնական հոսքն ապահովում են իրավաբանական անձինք: Եվ այստեղ սկսվում է բնորոշ դինամիկան.

- 2019 թ. — **987 մլն դրամ**
- 2020 թ. — **2,38 մլրդ դրամ**
- 2021 թ. — **200 մլն դրամ**
- 2022 թ. — **72 մլն դրամ**
- 2023 թ. — **221 մլն դրամ**
- 2024 թ. — **1 մլրդ դրամ**

2020 թվականի գազաթնակետից հետո տեղի է ունեցել կտրուկ անկում՝ գրեթե 30 անգամ, այնուհետև՝ աստիճանական վերականգնում և նոր աճ:

Տիզիկական անձանցից ստացվող մուտքերն ավելի փոքրածավալ են և էլ ավելի անկայուն.

- 2019 թ. — **867 մլն դրամ**
- 2020 թ. — **0**
- 2021 թ. — **94 մլն դրամ**
- 2022 թ. — **203 մլն դրամ**
- 2023 թ. — **182 մլն դրամ**
- 2024 թ. — **241 մլն դրամ**

2020 թվականի լիակատար զրոյացմանը հաջորդում են թռիչքներ՝ առանց կայուն տրամաբանության: Արդյունքում առանցքային աղբյուրը իրավաբանական անձինք են, իսկ հիմնադրամի ֆինանսական մոդելը բնութագրվում է կտրուկ տատանումներով՝ միլիարդավոր մուտքերից մինչև բազմապատիկ անկում և հակառակը: Սա նման չէ կայուն բարեգործական բազայի, այլ ավելի շուտ կախվածության խոշոր, բայց ոչ մշտական դոնորներից:

Ամեն երրորդ դրամը՝ առանց անվան. «Իմ քայլը» հիմնադրամի ստվերային կողմը

«Իմ քայլը» հիմնադրամի 2018–2025 թվականների դոնորների ցանկի վերլուծությունը ցույց է տալիս մի կայուն առանձնահատկություն. խոշորագույն նվիրատվությունների զգալի մասը ստացվում է անանուն բարերարներից:

Խոսքը ոչ թե եզակի դեպքերի, այլ համակարգի մասին է: Անանուն փոխանցումները պարբերաբար կազմում են **10-ից մինչև 50 մլն դրամ**, ընդ որում ֆիքսվում են նաև ավելի խոշոր գումարներ՝ ընդհուպ մինչև **200 մլն դրամ**:

Ընդհանուր առմամբ, այս ժամանակահատվածում հիմնադրամը կուտակել է **1,93 մլրդ դրամ, 3,06 մլն ԱՄՆ դոլար, 4,7 մլն ռուբլի, 16,7 հազար եվրո և 10 հազար կանադական դոլար**: Դրանցից 52 անանուն դոնորների բաժին է ընկնում **598,3 մլն դրամ և 1,16 մլն դոլար**:

Այլ կերպ ասած՝ հիմնադրամում գրեթե ամեն երրորդ դրամը անանուն է:

Հիմնադրամը դա բացատրում է նվիրատուի գաղտնիությունն պահպանելու իրավունքով: Սակայն նման ծավալների և պարբերականության դեպքում խոսքն արդեն ոչ թե բացառության, այլ ֆինանսական մոդելի կարևոր մասի մասին է:

Դոնորների ցուցակներն ըստ տարիների հաստատում են այս միտումը:

- **2025 թ.**՝ «Արսենալ», «Ջերմուկ Գրուպ», «Ջեյ ԷՖ Թի», «Մոբայլ Սենթր», Ախթալայի լեռնահարստացման կոմբինատի և այլ ընկերությունների կողքին պարբերաբար ֆիքսվում են անանուն փոխանցումներ՝ 10–20 մլն դրամի չափով:
- **2023–2024 թթ.**՝ ցուցակներում առկա են խոշոր ընկերություններ՝ «Պռոշյանի կոնյակի գործարան», «Արսենալ», «Շինվեկտոր», «Կարոլինա ինթերնեյշնլ», «ՄԼ Մայնինգ», «Ֆարմատեկ», «Արդշինբանկ», «Թեդուտ» ՓԲԸ, «Երևան գարեջուր», և զուգահեռաբար՝ տասնյակ անանուն նվիրատվություններ՝ մի քանի միլիոն դրամից մինչև **250 հազար դոլար**:
- **2018–2022 թթ.**՝ կառուցվածքը չի փոխվում: Հայտնի դոնորների՝ Քրիստին Սիմոնեի (1 մլն դոլար), Ջորջ Բաղումյանի (մինչև 400 հազար), Արա Աբրահամյանի (մինչև 200 հազար), «Ամերիաբանկի», «Հայաստանի էլեկտրական ցանցերի», «Ալեքս Յոլդինգի» կողքին մուտքերի զգալի մասը բաժին է ընկնում անանուն փոխանցումներին՝ 500 հազար դոլար, 300 հազար դոլար, 200 մլն դրամ և բազմաթիվ 10–20 միլիոնանոց ներդրումներ:

Արդյունքում ձևավորվում է կայուն մոդել. անանուն դոնորները բոլոր տարիների ընթացքում զբաղեցնում են խոշորագույն կորպորատիվ և մասնավոր բարերարներին համադրելի տեղ: Խոշոր բիզնեսի մասնակցության հետ համատեղ սա նշանակում է, որ հիմնադրամի դրամական հոսքերի զգալի մասը մնում է ոչ թափանցիկ:

Այս ֆոնին հայաստանյան մի շարք լրատվամիջոցների հրապարակումներում հարց է բարձրացվում անանուն նվիրատվությունները ոչ թափանցիկ ֆինանսական գործառույթների, ներառյալ միջոցների հնարավոր լվացման համար օգտագործելու ռիսկերի մասին:

<https://old.mystep.foundation/ru/donors/>

<https://mystep.foundation/hy/donors/>

Այս ֆոնին հայաստանյան մի շարք լրատվամիջոցների հրապարակումներում հարց է բարձրացվում անանուն նվիրատվությունները ոչ թափանցիկ ֆինանսական գործառույթների, ներառյալ միջոցների հնարավոր լվացման համար օգտագործելու ռիսկերի մասին:

<https://old.mystep.foundation/ru/donors/>

<https://mystep.foundation/hy/donor>

Խոշոր դոնորներ. կապեր, դատարաններ և կոռուպցիոն ստվերներ

«Իմ քայլը» հիմնադրամի դոնորների թվում նշվում են տարբեր, իսկ մի շարք դեպքերում՝ զգայուն գործունեություն ունեցող ընկերություններ: Խոսքը ոչ միայն խոշոր բիզնեսի, այլև դատական և վիճահարույց դրվագներում ներգրավված կառույցների մասին է:

«Արսենալ LՏԴ» ՍՊԸ (20 մլն դրամ) — 2019-ին ստացել է արտոնություններ զենքի և զինամթերքի արտադրության համար ապրանքների ներմուծման հարցում: Ընկերությունը հիմնադրվել է 2017 թվականին: Բենեֆիցիարների (իրական շահառուների) թվում են Ստանիսլավ Բեկովը, Կարինա և Բաբկեն Ղազարյանները:

«Ջեյ Էֆ Թի» ՍՊԸ (10 մլն դրամ) — ներգրավված է դատական քննությունների մեջ, այդ թվում՝ Սահմանադրական դատարանում, որտեղ վարույթը 2025-ին կասեցվել, ապա վերսկսվել է:

«Սուքիասյան» բարեգործական հիմնադրամ (10 մլն դրամ) — կապված է «ՍԻԼ» կոնցեռնի սեփականատերերի ընտանիքի հետ:

«Մորայլ Սենթր» (10 մլն դրամ) և **«Էջմիածնի սարքաշինական գործարան»** (250 հազար դրամ):

«Արմավիսբանկ» (1 մլն դրամ) — շահառուն Վարդան Սիրմաքեշն է: Մամուլում նշվում էր, որ նրա կողմից ճիրակի մարզում հայտարարված ներդրումներն իրականացվել են մասնակի, իսկ «Սասստեքս» ձեռնարկությունում եղել են բողոքներ աշխատանքային պայմանների վերաբերյալ:

Նվիրատուների ցանկում հայտնվում են նաև **«Ջերմուկ Գրուպը»** (10 մլն դրամ), **«Սիգնիֆիքենթը»** (2 մլն դրամ), ինչպես նաև **«Ալիա 64» ՍՊԸ-ն**, որը չի հաջողվել գտնել իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրում: Մինևույն ժամանակ, գոյություն ունի անվանմամբ նման **«Ալիանս 64»** ընկերությունը, որը նախկինում հիշատակվել է զանգվածային լրատվամիջոցներում՝ վիճահարույց դրվագների համատեքստում»:

«Ախթալայի լեռնահարստացման կոմբինատ» ՓԲԸ (10 մլն դրամ) — 2025-ին հայտնվել է կոռուպցիոն սկանդալի կենտրոնում: Ըստ Հակակոռուպցիոն կոմիտեի՝ տնօրենը կաշառք է տվել տեսուչին՝ Դեբեդ գետի ջրի նմուշները կեղծելու համար:

Այսպիսով, դոնորների թվում կան ինչպես խոշոր հարկատուներ, այնպես էլ կոռուպցիոն գործերով անցնող ընկերություններ, ինչն ուժեղացնում է ֆինանսական հոսքերի ծագման վերաբերյալ հարցադրումները:

Միլիոններ՝ մուտքում, հարցեր՝ ելքում

Չնայած 2024-ի զգալի մուտքերին, հիմնադրամը տարին փակել է բացասական ֆինանսական արդյունքով՝ **1,62 մլն դրամի վնասով**: Սա վկայում է ֆինանսական անարդյունավետության մասին:

Ըստ «Հրապարակ» թերթի՝ սա տեղի է ունենում պարբերական բարեգործական ընթրիքների ֆոնին, որոնց տոմսերն արժեն մինչև 1 մլն դրամ:

- Ցայտուն օրինակ է **մարզային մշակութային տների զարգացման ծրագիրը** (2019-2020 թթ.): Ի սկզբանե նախագիծը ներառում էր ոչ միայն աշխատակիցների վերապատրաստում, այլև հիմնանորոգում, ենթակառուցվածքների արդիականացում և տեխնիկական վերազինում: 2020 թվականին ընտրվել էին 10 մշակութային տներ, որոնց համար կազմակերպվում էին այցելություններ ժամանակակից կենտրոններ (TUMO, LOFT և այլն) և հայտարարվում էր լայնամասշտաբ արդիականացման մասին:

Փաստացի իրականացվեց ծրագրի միայն մի մասը. Անցկացվեցին դասընթացներ և փոխանցվեց սարքավորումների մի մասը: Առանցքային տարրը՝ հիմնանորոգումը, սառեցվեց կամ կատարվեց մասնակի:

Պատճառների վերաբերյալ որևէ հրապարակային պարզաբանում չհաջորդեց: Շահառուները չստացան հստակ պատասխաններ նախագծի հետագա ճակատագրի մասին և առանձին դեպքերում փորձեցին ինքնուրույն ֆինանսավորում գտնել, սակայն ապարդյուն:

Չնայած մինչև 2022 թվականը ուսուցողական ծրագրերի շարունակմանը՝ նախագիծը չհանգեցրեց համակարգային փոփոխությունների, ինչը կասկածի տակ է դնում հիմնադրամի միջոցների օգտագործման արդյունավետությունը»:

«4 մլն դոլար». մեղադրանքներ, հերքումներ և իրավական համատեքստ

«Առանձնակի արձագանք առաջացրեց «Իմ քայլը» հիմնադրամի ծրագրի ղեկավարի օգնական Չարինե Հարությունյանին վերագրվող նամակի տարածումը: Դրանում պնդվում էր, թե Աննա Հակոբյանն իբր հիմնադրամից դուրս է բերել մոտ **4 մլն դոլարի** նվիրատվություններ, իսկ համապատասխան նյութերն ուղարկվել են Քննչական կոմիտե և Transparency International:

Այս պնդումները տարածում գտան մի շարք լրատվամիջոցներում և թելեգրամյան հարթակներում: Միևնույն ժամանակ ներկայացված մեղադրանքների վերաբերյալ որևէ պաշտոնական հաստատում չի ներկայացվել:

Պետական կառույցների արձագանքը հաջորդեց օպերատիվ կերպով: Հայաստանի Հակակոռուպցիոն կոմիտեից հայտարարեցին, որ տեղեկատվության տարածման պահին հիմնադրամի հետ կապված կամ հնչեցված մեղադրանքների վերաբերյալ որևէ քրեական վարույթ առկա չէ:

Կոմիտեի նախագահ Արթուր Նահապետյանը ճշտեց, որ համապատասխան նյութեր գերատեսչություն չեն ստացվել, իսկ դրանց ստացման դեպքում հնարավոր են ստուգիչ գործողություններ՝ հետագա դատավարական որոշմամբ:

2026 թվականի մարտի դրությամբ՝ Քննչական կամ Հակակոռուպցիոն կոմիտեների կողմից «Իմ քայլը» հիմնադրամի նկատմամբ քրեական գործերի հարուցման կամ ստուգումների անցկացման վերաբերյալ տվյալներ չեն արձանագրվել: Ընդհակառակը, հրապարակայնորեն հնչել են հայտարարություններ, որոնք հերքում են նման վարույթների առկայությունը:

Այս ֆոնին ի հայտ է գալիս նաև իրավական ասպեկտը: Ըստ ընտրական օրենսդրության՝ ընտրությունների օրը նշանակելու պահից արգելվում է ընտրական գործընթացի մասնակիցների և նրանց հետ կապված անձանց ու կազմակերպությունների բարեգործական գործունեությունը: Այս առումով հարց է առաջանում՝ արդյո՞ք տվյալ արգելքը կարող է տարածվել Աննա Հակոբյանի հիմնադրամի վրա, ով, չնայած վարչապետից ֆորմալ ամուսնալուծությանը, հանրային դաշտում շարունակում է ասոցացվել նրա հետ:

Այսպիսով, 4 մլն դոլարի չափով միջոցների հափշտակման մեղադրանքները մնացին չհաստատված հայտարարությունների մակարդակում և չստացան դատավարական շարունակություն: Սակայն դրանց հայտնվելու փաստը, ինչպես նաև պետական կառույցների արձագանքը և նախընտրական շրջանում իրավական սահմանափակումների առկայությունը հիմնադրամի թեման պահում են բարձր ուշադրության գոտում:

<https://armeniatoday.am/politics-ru/966288/>

<https://fip.am/ru/35221>

Հակակոռուպցիոն ազգային նախաձեռնություն

«Բարեգործական ընթրիքներ»՝ 1 մլն դրամով

2024 թվականից «Իմ քայլը» հիմնադրամը սկսեց իրականացնել «բարեգործական ընթրիքներ»՝ Աննա Հակոբյանի մասնակցությամբ: Միջոցառումներն անցկացվում են տարեկան երկու անգամ, իսկ մասնակցության արժեքը կազմում է **1 մլն դրամ**:

Առաջին ընթրիքը տեղի ունեցավ 2024 թվականի ապրիլի 14-ին «Արմաս» գինու գործարանում և հայտարարվեց որպես աջակցություն մարզերի սկսնակ կին ձեռներեցներին: Երեկոյի արդյունքներով հավաքվեց **42 մլն դրամ**:

Միջոցառման ձևաչափը միանգամից հարցեր առաջացրեց:

Ընթրիքն անցկացվել է դռնփակ ռեժիմով՝ առանց ՉԼՄ-ների մուտքի: Դրա մասին տեղեկատվությունը հայտնվեց միայն երկու օր անց՝ կարճ տեսանյութի տեսքով, որտեղ դրամահավաքի վերաբերյալ մանրամասները նվազագույն էին:

Ըստ լրատվամիջոցների տվյալների՝ մասնակիցների փաստացի թիվը կազմել է մոտ 40–45 հոգի: Նրանց թվում եղել են խոշոր բիզնեսի ներկայացուցիչներ, նրանց ընտանիքի անդամները, ինչպես նաև մերձավոր շրջապատի անձինք: Մասնավորապես

Հակակոռուպցիոն ազգային նախաձեռնություն

հիշատակվել են Սամվել Ալեքսանյանի ընտանիքի անդամները, առևտրային կառույցների ղեկավարներ և փոխկապակցված անձինք:

Այսպիսով, խոսքը փակ միջոցառումների մասին է, որոնք ունեն մասնակցության բարձր արժեք, հրավիրյալների սահմանափակ շրջանակ և ընտրողական հրապարակային հաշվետվողականություն:

Հայտարարված բարեգործական նպատակի պարագայում սա հարցեր է առաջացնում ինչպես միջոցների հավաքագրման թափանցիկության, այնպես էլ մասնակիցների շրջանակի ձևավորման սկզբունքների վերաբերյալ:

Աղբյուրները՝

<https://hraparak.am/am/post/bc903574c9a43cd11972d476e9da4369>

Երկրորդ «բարեգործական ընթրիքը». մասնակիցները և համատեքստը

Երկրորդ բարեգործական ընթրիքը տեղի է ունեցել 2024 թվականի նոյեմբերին «Լիվինգստոն» ռեստորանում՝ «**Իմ քայլը**» հիմնադրամի «Մասնագիտական կրթություն և աջակցություն սկսնակ գործարարներին» (նախկինում՝ «Մասնագիտական կրթություն և ձեռնարկատիրական գործունեություն») ծրագրի շրջանակներում: Եթե ապրիլին հավաքագրված միջոցները հայտարարվում էին որպես աջակցություն կին ձեռներեցներին, ապա այս անգամ խոսքը սկսնակ գործարարներին օգնելու մասին էր:

Ըստ հիմնադրամի տվյալների՝ ծրագրի մասնակիցները պետք է անցնեին բիզնես պլանավորման և կառավարման դասընթացներ՝ հետագայում բիզնեսի մեկնարկի կամ զարգացման համար ֆինանսավորում ստանալու հնարավորությամբ: Աննա Հակոբյանը նաև հայտարարել էր, որ որակյալ նախագծերի առկայության դեպքում աջակցության ծավալը կարող է ավելացվել:

Պաշտոնական տեղեկատվության համաձայն՝ ընթրիքին մասնակցել է **62 գործարար**, ինչը թույլ է տվել հավաքագրել **62 միլիոն դրամ**:

Սակայն մասնակիցների կազմը կրկին հարցեր է առաջացրել:

Ըստ լրատվամիջոցների տվյալների՝ հրավիրյալների թվում եղել են անձինք, որոնք ամենաբազմաթիվս ունեն քրեական գործերի և վարույթների հետ:

Մասնավորապես, ընթրիքին մասնակցել է «Dignisi» անշարժ գույքի գործակալության տնօրեն **Վարդան Ալեքսանյանը**, որը նախկինում ներգրավված է եղել խարդախության վերաբերյալ քրեական գործով: Առկա տվյալների համաձայն՝ 2010 թվականին նրա նկատմամբ հարուցվել էր գործ, նրա նկատմամբ հայտարարվել էր հետախուզում, իսկ 26 տուժողներին պատճառված վնասը գնահատվում էր **309 մլն 657 հազար դրամ**: Խոսքը «Մուսալեռ» հուշահամալիրի հարակից հողատարածքների վաճառքի մասին էր՝ առանց համասեփականատերերի գիտության:

Միջոցառմանը ներկա են եղել նաև «Dignisi»-ի համահիմնադիր Կարեն Անախասյանը և «Նոր Չովք» սուպերմարկետների ցանցի փոխտնօրեն Ռաֆայել Խաչատրյանը:

Այսպիսով, ինչպես և առաջին ընթրիքի դեպքում, խոսքը փակ միջոցառման մասին է՝ մասնակցության բարձր արժեքով և հրավիրյալների սահմանափակ շրջանակով: Սակայն տվյալ դեպքում լրացուցիչ ուշադրություն է գրավում մասնակիցների կազմը, որոնց թվում հայտնվել են քրեական անցյալ կամ խնդիրներ ունեցող անձինք:

<https://www.aravot.am/2024/11/05/1452759/>

Երրորդ «բարեգործական ընթրիքը». փակ ձևաչափ և մասնակիցների սահմանափակ շրջանակ

«Իմ քայլը» հիմնադրամի երրորդ բարեգործական ընթրիքը տեղի է ունեցել 2025 թվականի մայիսի 28-ին «Հայրիկ» ռեստորանում՝ «Հաջողակից՝ սկսնակին» ծրագրի շրջանակներում:

Միջոցառման ձևաչափն ի սկզբանե թիրախավորված էր «կայացած ընտանիքների» համար՝ մասնակցության հստակ սահմանված արժեքով. 1 մլն դրամ՝ մեկ մասնակցի համար, 1,5 մլն՝ երկուսի, 2,5 մլն՝ երեքի և 3,5 մլն դրամ՝ չորս մասնակցի համար:

Պաշտոնական տեղեկատվության համաձայն՝ ընթրիքին մասնակցել է 25 ընտանիք (53 անձ): Հավաքագրված միջոցները նախատեսվում էին ուղղել երիտասարդ ընտանիքների աջակցությանը՝ «Ստեղծենք միասին» նախագծի շրջանակներում: Հիմնադրամը չի հրապարակել հավաքագրված միջոցների ընդհանուր ծավալը, սակայն, ելնելով հայտարարված սակագներից և մասնակիցների թվից, հանգանակությունը կարելի է գնահատել 35–45 մլն դրամի սահմաններում:

Մասնակիցների կազմը լուսաբանվել է սահմանափակ ձևով: Լրատվամիջոցներում հիշատակվել են առանձին հյուրեր, այդ թվում՝ ռեպեր Սուլպեր Սաքոն, առողջապահության նախկին նախարար Արտյոմ Քուչկյանի կինը՝ Նառա Քուչկյանը, ինչպես նաև «Սարգիս Կարոլինա» ընկերության սեփականատեր և քաղաքական գործիչ Երվանդ Թարվերոյանի եղբայրը՝ Սարգիս Թարվերոյանը:

Առանձնահատուկ ուշադրության է արժանի այն փաստը, որ «Սարգիս Կարոլինա» ընկերությունը նախկինում տուգանվել էր Պետական եկամուտների կոմիտեի կողմից, մինչդեռ դրա սեփականատերը նույն ժամանակահատվածում ստացել էր ծրի Լանկայի պատվավոր հյուպատոսի կարգավիճակ:

Այսպիսով, երրորդ ընթրիքը վերարտադրում է արդեն ձևավորված մոդելը. փակ ձևաչափ, մուտքի բարձր շեմ, վերջնական

հավաքագրումների վերաբերյալ լիարժեք թափանցիկության բացակայություն և հրավիրյալների սահմանափակ շրջանակ, որոնց թվում հայտնվում են ոչ միանշանակ գործարար անցյալ ունեցող անձինք:

<http://asekose.am/am/post/anna-hakobyani-hravirac-entriqin-masnakcel-en-nae-gouskyani-kinn-ou-sarkis-karolina-i-sepakanatere>

Չորրորդ «բարեգործական ընթրիքը». փակ բնույթն ու մասնակիցների շրջանակի վերաբերյալ նոր հարցերը

«Իմ քայլը» հիմնադրամի բարեգործական չորրորդ ընթրիքը տեղի է ունեցել 2025 թվականի նոյեմբերի 12-ին Սևանի «Յասաման» ռեստորանում: Միջոցառմանը մասնակցել են գործարար համայնքի, ինչպես նաև մշակութային, սոցիալական և կրթական ոլորտների 44 ներկայացուցիչներ: Մասնակցության վճարը եղել է միասնական՝ 1 միլիոն դրամ մեկ անձի համար:

Հավաքագրված միջոցները, ինչպես հայտարարվել էր, նախատեսվում է ուղղել «Միմյանցից ոգեշնչված» նախագծի իրականացմանը, որն ուղղված է սկսնակ կին ձեռներեցների աջակցությանը:

Միևնույն ժամանակ, հիմնադրամը կրկին չի հրապարակել ոչ մասնակիցների ամբողջական ցանկը, ոչ էլ հավաքագրված միջոցների վերջնական գումարը:

Չնայած դրան, լրատվամիջոցներում և սոցիալական ցանցերում տարածվել են լուսանկարներ միջոցառումից, որոնք թույլ են տալիս մասնակիորեն նույնականացնել հյուրերին:

Ըստ հրապարակված նյութերի՝ մասնակիցների թվում են եղել հանրային դաշտում որպես «Արսեն Երևանսկի» հայտնի Արսեն Մկրտչյանի կինն ու դուստրը (ովքեր տնօրինում են «Նայեք, աղջիկներ» խանութը), ում ՉԼՄ-ներում անվանում են քրեական հեղինակություն:

Առանձին հրապարակումներ մատնանշում են նաև նրանց ոչ ֆորմալ կապերը գործող իշխանության շրջապատի հետ: Մասնավորապես, հանրային տիրույթում տարածվել են Մկրտչյանի ընտանիքի անդամների և վարչապետի դուստրերի համատեղ լուսանկարները, ինչը հիմք է հանդիսացել այդ շփումների բնույթի վերաբերյալ քննարկումների համար:

Այսպիսով, չորրորդ ընթրիքը վերարտադրում է արդեն ձևավորված մոդելը՝ փակ ձևաչափ, մասնակցության ֆիքսված բարձր արժեք, հյուրերի կազմի և վերջնական հավաքագրումների վերաբերյալ լիակատար թափանցիկության բացակայություն, ինչպես նաև հրավիրյալների ընտրովի շրջանակ, որտեղ հայտնվում են ոչ միանշանակ հեղինակություն ունեցող անձինք:
<https://hayastan.news/am/post/52505>

Իշխանության «քսակներ»-ը. բիզնեսը, նվիրատվությունները և քաղաքական համատեքստը

Հայկական լրատվամիջոցների մի շարք հրապարակումներում բարձրացվում է այսպես կոչված «քսակների» հարցը՝ գործարարների և կառույցների, որոնք, ըստ հեղինակների գնահատականների, կարող են կապված լինել Աննա Հակոբյանի շրջապատի հետ և մասնակցել «Իմ քայլը» հիմնադրամի ֆինանսավորմանը:

Այս համատեքստում ամենահաճախ հիշատակվող գործարարներից մեկը Նարեկ Նալբանդյանն է: Մեղիա դաշտում նա հանդես է գալիս որպես «88» և «Ծիրան» սուպերմարկետների ցանցերի, ինչպես նաև մի շարք այլ ակտիվների՝ ճաղկածորում գտնվող հյուրանոցի, «Ծիրակ» թռչնաֆաբրիկայի և պրեմիում դասի ալկոհոլի արտադրության սեփականատեր:

Ընդ որում, թե՛ Նալբանդյանը, թե՛ Աննա Հակոբյանը հրապարակավ հերքել են որևէ կապի առկայությունը: Նալբանդյանը նման պնդումներն անվանել է «ծիծաղելի», իսկ Հակոբյանը կոչ է արել բոյկոտել այն բիզնեսները, որոնք անհիմն կերպով կապում են իր անվան հետ:

Պոտենցիալ փոխկապակցված անձանց թվում ՉԼՄ-ները նշում են նաև Սամվել Ալեքսանյանին: Նշվում է, որ նրա կինը այցելում է հիմնադրամի միջոցառումներին, իսկ նրա հետ կապված ընկերությունը 2025 թվականին «Իմ քայլը» հիմնադրամին փոխանցել է 10 միլիոն դրամ:

Հրապարակումներում առանձնակիորեն հիշատակվում են Բադալյան եղբայրները («Բադալյան եղբայրներ» խումբ): Ըստ ՉԼՄ-ների պնդումների՝ հիմնադրամի միջոցով կարող են անցնել միջոցներ, որոնք ձևակերպվում են որպես բարեգործական նվիրատվություններ և այնուհետև օգտագործվում քաղաքական ազդեցության ամրապնդման համար: Որպես անուղղակի նշան մատնանշվում է Վահե Բադալյանի կնոջ մասնակցությունը հիմնադրամի միջոցառումներին:

Բացի այդ, Սուբխասյանների ընտանիքի կողմից կատարված նվիրատվությունների հետ կապված, այս բիզնես խմբի ներկայացուցիչները, ներառյալ պատգամավորն ու գործարարը,

նույնպես պարբերաբար հիշատակվում են իշխանության «քսակների» թվում:

Այսպիսով, մեդիա դաշտում ձևավորվում է կայուն նարատիվ խոշոր բիզնեսի, բարեգործական հոսքերի և քաղաքական ազդեցության հնարավոր փոխկապակցվածության մասին:

Մինևույն ժամանակ, այս պնդումների զգալի մասը մնում է ՉԼՄ-ների հրապարակումների ու մեկնաբանությունների մակարդակում և ուղեկցվում է նշված անձանց կողմից հնչեցվող հրապարակային հերքումներով:

<https://restmedia.st/british-gambling-money-and-armenias-political-financing-scheme>

Արդյունք. ազդեցությունն առանց կարգավիճակի և առանց պատասխանատվության

Այս պատմությունը կարելի է բաժանել առանձին դրվագների՝ «Էրատո» ջոկատ, աղմկահարույց հայտարարություններ, հիմնադրամս իր ֆինանսավորմամբ, փակ ընթրիքներ, կապերի կայուն շրջանակ: Դրանցից յուրաքանչյուրն առանձին-առանձին հնարավոր է բացատրել. ինչ-որ տեղ՝ Էմոցիաներով, ինչ-որ տեղ՝ բարեգործությամբ, ինչ-որ տեղ էլ՝ մասնավոր նախաձեռնությամբ:

Սակայն համակցության մեջ սա դադարում է թվալ պատահականությունների շարք: Չափազանց հաճախ են կրկնվում նույն մեխանիզմները՝ փակ ձևաչափեր, մասնակիցների սահմանափակ շրջանակ, ֆինանսավորման ոչ թափանցիկ տարրեր, անձնական կապերի հատում այնպիսի գործընթացների հետ, որոնք ձևականորեն պետք է մնան ինստիտուցիոնալ տիրույթում:

Այս տարիների ընթացքում Աննա Յակոբյանի շուրջ փաստացի ձևավորվել է մի դեր, որը հաստատված չէ որևէ պաշտոնով և նույնիսկ ձևակերպված չէ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի հետ պաշտոնական ամուսնությամբ, բայց որը հնարավորություն է տալիս հասանելիություն ունենալ ռեսուրսների, մարդկանց և որոշումների, որոնք դուրս են գալիս մասնավոր գործունեության սահմաններից:

Եվ այս ֆոնին առաջանում է մեկ այլ հարց՝ ոչ թե այն մասին, թե կոնկրետ ինչ է տեղի ունեցել, այլ այն մասին, թե ինչ հաջորդեց դրան:

Գրեթե ոչինչ չհաջորդեց:

Ո՛չ «Էրատոյի» պատմության մեջ, որտեղ մնում են անհամապատասխանություններ հայտարարված և փաստացի դերերի միջև: Ո՛չ հրապարակային հայտարարությունների դրվագներում, որոնք չհաստատվեցին պաշտոնական տվյալներով: Ո՛չ հիմնադրամի ֆինանսավորման և դրա թափանցիկությանն առնչվող հարցերում: Ո՛չ էլ այն դեպքերում, երբ անձնական կապերը հատվում էին ինստիտուցիոնալ որոշումների հետ:

Այժմ շատ բան է փոխվել՝ ամուսնալուծություն, տարածության պահպանում, նախկին կարգավիճակի բացակայություն: Սակայն սա պատասխան չի տալիս գլխավոր հարցին. եթե նման մոդելն արդեն գոյություն է ունեցել և գործել է մի քանի տարի շարունակ, ապա կոնկրետ ի՞նչ է դրանում փոխվել հիմա:

Որովհետև համակարգերն ինքնաբերաբար չեն անհետանում:

Եվ այս իմաստով գլխավոր հարցն արդեն այլ կերպ է հնչում. արդյո՞ք սա ժամանակավոր անոմալիա էր, թե՞ ընդունելի մոդել, որտեղ մասնակցությունը հնարավոր է առանց կարգավիճակի, իսկ ազդեցությունը՝ առանց պատասխանատվության:

